

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 4.5.2026 г.
COM(2026) 189 final

2026/0104 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

за даване на разрешение на Швеция да прилага намалени акцизни ставки върху газьола и безоловния бензин, използвани като моторни горива, в съответствие с член 19 от Директива 2003/96/ЕО

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията в Съюза се урежда с Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно реструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията¹ (наричана по-долу за краткост „Директивата за данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията“ или „директивата“).

В член 19, параграф 1 от директивата се посочва, че в допълнение към разпоредбите, предвидени по-специално в членове 5, 15 и 17 от нея, Съветът, като действа единодушно по предложение на Комисията, може да даде разрешение на всяка държава членка да въведе допълнително освобождаване или намаляване на равнищата на данъчно облагане поради специфични съображения, свързани с политиката.

С писмо от 26 март 2026 г. шведските органи осведомиха Комисията за намерението си да поискат разрешение да прилагат временно намаление на националните данъчни ставки върху газьола и безоловния бензин, използвани като моторни горива, което попада под минималните равнища на данъчно облагане, определени в член 7 от директивата и в таблица А от приложение I към директивата. Поисканото намаление е 2,4 SEK² на литър както за газьола, така и за безоловния бензин и ще се прилага за отнасящия се до CO₂ компонент на данъка.

Поисканият срок на действие е 5 месеца, започващи веднага щом решението бъде прието от Съвета; това е в рамките на максималния срок, разрешен в член 19, параграф 2 от Директивата за данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията.

Според шведските органи целта на мярката е да се смекчат високите цени на дребно на газьола и бензина в страната, които се дължат на актуалните геополитически събития и засягат пряко както домакинствата, така и предприятията.

В заключенията си от 19 март 2026 г. Европейският съвет подчерта, че енергийният преход продължава да бъде най-ефективната стратегия за постигане на стратегическа автономност на Европа, укрепване на устойчивостта, структурно намаляване на цените на енергията и осигуряване на чиста и изобилна енергия от местни източници, необходима за захранване на икономиката на бъдещето.

Европейският съвет призна, че в същото време са необходими целенасочени решения в краткосрочен план, за да се гарантира енергия на достъпни цени, като се вземат предвид технологичната неутралност и конкретните обстоятелства в държавите членки, особено експозицията на някои промишлени сектори на риска от преместване и необходимостта от подобряване на условията за енергоемките иновативни сектори, без да се намаляват предвидимостта и еднаквите условия на конкуренция.

¹ ОВ L 283, 31.10.2003 г., стр. 51.

² Според официалния обменен курс на 1 октомври 2025 г. (1 EUR=11,035 SEK), това се равнява на 0,217 EUR на литър.

С оглед на това Европейският съвет призова Комисията да представи незабавно набор от целенасочени временни мерки за справяне с неотдавнашните скокове на цените на вносните изкопаеми горива, причинени от кризата в Близкия изток. Заключениета на Европейския съвет осигуряват политически насоки от държавите членки и представляват политически мандат за приемането на фискални мерки, позволяващи поисканите възможности за гъвкавост. В посочените заключения отчетливо се застъпва виждането, че е необходимо да се използват напълно дерогациите и възможностите за гъвкавост, предвидени в Директивата за данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията, включително приемането на временни намалени ставки, внимателно свързани с извънредните обстоятелства и с целите за ценова достъпност на енергията.

Целите на тези мерки са да се осигури възможност на държавите членки да разработят целенасочени временни решения за справяне с отрицателното въздействие, което оказва върху цените сегашната енергийна криза. Тези решения са необходими в краткосрочен план, за да се гарантира енергия на достъпни цени, като се вземат предвид технологичната неутралност и конкретните обстоятелства в държавите членки, особено експозицията на някои промишлени сектори на риска от преместване и необходимостта от подобряване на условията за енергоемките иновативни сектори, без да се намаляват предвидимостта и еднаквите условия на конкуренция.

От избухването на конфликта и последвалата блокада на Ормузкия проток цената на суровия нефт тип „Брент“ се повиши от около 60 EUR/барел на над 90 EUR/барел³. След този скок на цената, в Швеция бяха отбелязани следните средни цени на горивата⁴:

	Бензин (Super 95)	Газьол
30.3.2026 г.	€ 1,71	€ 2,15
23.3.2026 г.	€ 1,77	€ 2,24
16.3.2026 г.	€ 1,65	€ 1,99
9.3.2026 г.	€ 1,51	€ 1,78
2.3.2026 г.	€ 1,44	€ 1,58
23.2.2026 г.	€ 1,43	€ 1,57
16.2.2026 г.	€ 1,42	€ 1,53

Прогнозата за цените на нефта през срока на тази дерогация сочи, че те ще останат повишени. След този срок очакваните цени ще зависят най-вече от продължителността на конфликта в Близкия изток и на блокадата на Ормузкия проток.

Очаква се, че докато траят конфликтът в Близкия изток и блокадата на Ормузкия проток, цените на нефта ще останат повишени. Цените на горивата следват промяната в цената на суровия нефт със забавяне от седмица или две, с тази разлика, че цените на бензина обикновено не реагират толкова пряко на цените на суровия нефт, докато цените на дизеловото гориво и на авиационното гориво, които внася ЕС, обикновено са по-нестабилни, отколкото цените на суровия нефт.

³ Генерална дирекция „Енергетика“. Седмичен бюлетин за нефта, 2 април 2026 г., https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en.

⁴ Генерална дирекция „Енергетика“. Седмичен бюлетин за нефта, 2 април 2026 г., https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en.

Поради глобалния характер на цените на нефта и ограниченото влияние, което имат върху тях държавите членки, сегашната криза е криза, предизвикана от външни фактори. Всички държави — членки на ЕС, ще се сблъскват с подобни глобални цени на енергийните продукти. Способността за справяне с увеличението на цените обаче ще се различава значително — например в зависимост от доходите, вида транспорт, източника на топлина и енергийната ефективност на жилищата. Това ще направи последиците от увеличението на цените асиметрични. Освен това домакинствата с по-ниски доходи обикновено изразходват по-голяма част от доходите си за потребление, а не за инвестиции или спестявания. Ето защо увеличението на потребителските цени засягат по-силно домакинствата с по-ниски доходи.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Член 19, параграф 1, първа алинея от директивата гласи:

„В допълнение към разпоредбите от предишните членове, и по-специално тези от членове 5, 15 и 17, Съветът, като действа единодушно по предложение на Комисията, може да даде разрешение на всяка държава членка да въведе допълнително освобождаване или редуциране на нивата на данъчно облагане поради специфични съображения“.

Чрез въпросното намаление на данъка шведските органи възнамеряват да ограничат високите цени на дребно на транспортните горива (газьола и бензина), които се дължат на конфликта в Близкия изток, и в крайна сметка преследват целта да се намали социалното и икономическото въздействие на сегашната геополитическа ситуация, което засяга както домакинствата, така и предприятията.

Тъй като такива намаления на данъка биха довели до ситуация, в която на ползващите се от тях се начисляват национални ставки, които може да са по-ниски от минималните данъчни ставки на ЕС, определени в Директивата за данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията, за тях е необходимо поисканото разрешение. Това може да допринесе за споменатите цели на политиката.

Възможността за въвеждане на такова намаление на данъка може да бъде предвидена в контекста на член 19 от директивата, тъй като неговата цел е да позволи на държавите членки да въведат допълнителни освобождавания или намалявания поради специфични съображения на политиката.

Срокът на разрешението е ограничен на 5 месеца, започващи от датата, на която решението за изпълнение на Съвета порожи действие, и е в рамките на максималния срок, разрешен в член 19, параграф 2 от Директивата за данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията, с възможност за подновяване.

И накрая, намалението на данъка не може да се ползва съвместно с други видове данъчни намаления.

При тези обстоятелства изглежда целесъобразно разрешението да се предостави за поискания срок.

Същевременно нецелевите намаления на данъци предполагат значителни фискални разходи и имат тенденция да повишават търсенето на изкопаеми горива, като по този начин се влошава неравновесието между предлагането и търсенето. Поради това мярката следва да остане строго ограничена във времето, а нейното очаквано

въздействие върху търсенето на изкопаеми горива, както и свързаните с нея фискални разходи следва да бъдат подложени на оценка. Когато е необходимо, следва да се вземат компенсаторни мерки,

Правила за държавните помощи

Временното намаление на данъка, поискано от шведските органи, ще бъде с 2,4 SEK на литър под минималните равнища на данъчно облагане, които са определени за транспортните горива в член 7 от директивата и в таблица А от приложение I към директивата.

Настоящото предложение за решение за изпълнение на Съвета не засяга каквато и да е оценка на шведската мярка от гледна точка на правилата за държавните помощи. То освен това не засяга задължението на държавата членка да гарантира спазването на правилата за държавните помощи.

• Съгласуваност с други политики на Съюза

Всеки проект на дерогация съгласно член 19 от Директивата за данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията трябва да бъде разгледан от Комисията, като се вземат предвид правилното функциониране на вътрешния пазар, необходимостта от осигуряване на условия за лоялна конкуренция, както и политиките на ЕС в областта на здравеопазването, околната среда, енергетиката и транспорта.

Според шведските органи предвиденото намаление на данъка следва частично да облекчи социалната и икономическата тежест, която понася населението на Швеция поради увеличението на цените на транспортните горива, дължащо се на конфликта в Иран и на блокадата на Ормузкия проток.

Поради сегашната извънредна ситуация няма вероятност тази временна мярка да засегне търговията в рамките на ЕС. Като цяло, мярката изглежда приемлива от гледна точка на правилното функциониране на вътрешния пазар и необходимостта от осигуряване на условия за лоялна конкуренция. Предвид ограничените ѝ последици и ограничения ѝ срок на действие, мярката не би следвало да наруши конкуренцията или да възпрепятства функционирането на вътрешния пазар.

Политика в областта на околната среда и изменението на климата

Съюзът остава твърдо ангажиран със своите цели в областта на климата и енергетиката, заявени в Европейския закон за климата (Регламент (ЕС) 2021/1119). Временното намаление на данъка, което се разрешава с настоящия акт, следва да не води до структурно отслабване на ценовите сигнали, които насърчават енергийната ефективност и прехода към възобновяеми източници на енергия.

Енергийна политика

Като се има предвид мащабът на рязкото увеличение на цените на енергията, дължащо се на ситуацията в Близкия изток, на държавите членки е необходима възможност да намаляват временно акцизните ставки под минималните ставки на ЕС за продукти, които не са обхванати от горната разпоредба.

Като се имат предвид краткият срок на действие на мярката и сегашните извънредни обстоятелства, свързани с геополитическата ситуация в съчетание с извънредно високите пазарни цени на енергийните продукти, се счита, че възможността акцизните ставки да се намалят под минималните ставки, определени в Директива 2003/96/ЕО, е подходяща и пропорционална с оглед на необходимостта да се постигне равновесие между специфичните цели на политиката, посочени в член 19 от същата директива, и по-специално на политиката на Съюза в областта на околната среда, и спешната необходимост да се гарантира ценовата достъпност на енергията за предприятията и домакинствата.

Политика в областта на вътрешния пазар и лоялната конкуренция

Поради сегашната извънредна ситуация няма вероятност тази временна мярка да засегне търговията в рамките на ЕС. Като цяло, мярката изглежда приемлива от гледна точка на правилното функциониране на вътрешния пазар и необходимостта от осигуряване на условия за лоялна конкуренция. Предвид ограничените ѝ последици и ограничения ѝ срок на действие, мярката не би следвало да наруши конкуренцията или да възпрепятства функционирането на вътрешния пазар.

Социална политика

Наблюдаваното и очакваното увеличение на разходите за енергия в целия Съюз има непропорционално въздействие върху домакинствата с ниски доходи, тъй като разходите за енергия обикновено съставляват по-голям дял от техния бюджет⁵. Следователно намалението на акцизите върху енергийните продукти може да окаже положително социално въздействие, като допринесе за намаляване на разходите за енергия на домакинствата с ниски доходи.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Член 19 от Директива 2003/96/ЕО на Съвета.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Косвеното данъчно облагане, което е в обхвата на член 113 от ДФЕС, само по себе си не попада в изключителната компетентност на Европейския съюз по смисъла на член 3 от ДФЕС.

Същевременно съгласно член 19 от Директива 2003/96/ЕО Съветът има изключителна компетентност — по силата на вторичното законодателство — да разреши на дадена държава членка да въведе допълнителни освобождавания или намаления по смисъла на посочената разпоредба. Следователно държавите членки не могат да изземат функциите на Съвета. В резултат на това принципът на субсидиарност не е приложим към настоящото решение за изпълнение. Във всеки случай, тъй като настоящият акт не е проект на законодателен акт, съгласно Протокол № 2 към Договорите той следва да не се изпраща на националните парламенти за преглед на спазването на принципа на субсидиарност.

⁵ [Economic and distributional effects of higher energy prices on households in the EU - Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

- **Пропорционалност**

Предложението е съобразено с принципа на пропорционалност. Намаленията на данъка не надхвърлят необходимото за постигане на въпросната цел.

Разрешението е за много ограничен срок, а именно — 5 месеца, и е в контекста на енергийна криза.

- **Избор на инструмент**

Предложеният инструмент е решение за изпълнение на Съвета. В член 19 от Директива 2003/96/ЕО се предвижда единствено този вид мярка.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Мярката не налага оценка на действащото законодателство.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Настоящото предложение се основава на искане, отправено от Швеция, и се отнася само до тази държава членка.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Външни експертни становища не бяха необходими.

- **Оценка на въздействието**

Настоящото предложение се отнася до разрешение за отделна държава членка по нейно искане и не налага извършването на оценка на въздействието. В съответствие с правилата за по-добро регулиране този вид актове — поради своето естество — не подлежат на оценка на въздействието.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Мярката не предвижда опростяване. Тя е следствие от искането, отправено от Швеция, и се отнася само до тази държава членка.

- **Основни права**

Мярката не оказва влияние върху основните права.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Мярката не поражда финансова или административна тежест за Съюза. Следователно предложението няма отражение върху бюджета на Съюза.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

План за изпълнение не е необходим. Настоящото предложение се отнася до разрешение за намаление на данък, което се дава за много ограничен срок. Приложимите данъчни

ставки може да са по-ниски от минималните равнища на данъчно облагане, установени с Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията. Мярката може да бъде подложена на оценка в случай на предложение за удължаване на срока на действие на настоящото решение.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

За предложението не се изисква да се предоставят обяснителни документи във връзка с транспонирането.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

В член 1 се постановява, че на Швеция се дава разрешение да прилага намалени данъчни ставки върху газьола и безоловния бензин, използвани като моторни горива, които ставки са по-ниски от минималните равнища на данъчно облагане.

В член 2 се постановява, че разрешението се дава за срок от 5 месеца от датата на влизане в сила на решението, както е поискано от Швеция, в рамките на максималния срок от 6 години, разрешен от директивата.

Предложение за

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

за даване на разрешение на Швеция да прилага намалени акцизни ставки върху газьола и безоловния бензин, използвани като моторни горива, в съответствие с член 19 от Директива 2003/96/ЕО

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно преструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията¹, и по-специално член 19, параграф 1 от нея,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) През седмиците, предхождащи приемането на настоящото решение, в целия Съюз се наблюдаваха резки и трайни увеличения на цените на едро и на дребно на енергийните продукти, които бяха причинени от геополитическите събития в Близкия изток и влияят върху веригите за доставки на нефт и нефтопродукти по целия свят. Тези събития оказват значително неблагоприятно въздействие върху домакинствата, и по-специално уязвимите потребители, и върху предприятията, включително малките и средните предприятия, и представляват сериозен риск за социалната кохезия, икономическата стабилност и правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) В своите заключения от 19 март 2026 г.² Европейският съвет призна извънредния характер на ситуацията на енергийния пазар и нейните макроикономически последици. В тези заключения държавите членки се приканват да използват в пълна степен инструментите, които са налични в правната уредба на Съюза, включително фискални мерки, за да се справят с неблагоприятните социални и икономически последици от енергийния ценови шок, породен от кризата в Близкия изток, и се подчертава по-специално необходимостта от тясно координиране на националните реакции, за да не се допусне разпокъсаност, да се предотвратят вредни нарушения на конкуренцията и да се осигурят еднакви условия на конкуренция на вътрешния пазар.
- (3) Акцизите, определени с Директива 2003/96/ЕО, се отразяват на крайната цена на енергийните продукти, доставяни в рамките на Съюза. С намаляване на акцизите под минималните ставки може да се смекчат някои от увеличенията на цените на енергията, които в момента изпитват държавите членки.

¹ ОВ L 283, 31.10.2003 г., стр. 51, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj>.

² <https://www.consilium.europa.eu/media/sdcfj0kl/bg-20260319-european-council-conclusions.pdf>

- (4) Възможностите за гъвкавост, предвидени в Директива 2003/96/ЕО, позволяват на държавите членки — в определени граници — да намалят временно и целенасочено данъчната тежест върху конкретни енергийни продукти. Като се има предвид извънредният и спешен характер на сегашната ситуация, е необходимо да се предвидят специфични, ограничени във времето възможности за гъвкавост, изрично насочени към смекчаване на въздействието от енергийния ценови шок.
- (5) Временните намаления на данъчното облагане на целеви енергийни продукти може да осигури бързо облекчение за домакинствата и предприятията, като се понижат цените за крайните потребители. В сегашната ситуация такива извънредни намаления са подходящ и необходим инструмент за справяне със сериозното смущение в икономиката, предизвикано от енергийния ценови шок.
- (6) С писмо от 26 март 2026 г. шведските органи поискаха разрешение, съгласно член 19 от Директива 2003/96/ЕО, да прилагат намалени акцизни ставки върху газьола и безоловния бензин, използвани като моторни горива, които ставки са по-ниски от минималните равнища на данъчно облагане, приложими за моторните горива и посочени в член 7 от същата директива, с 2,4 SEK на литър гориво. Разрешението беше поискано за срок от пет месеца.
- (7) Според шведските органи прилагането на намалена акцизна ставка има за цел да се смекчи социалното и икономическото въздействие от високите цени на дребно на бензина и дизеловото гориво, които се дължат на геополитическата ситуация и засягат пряко както домакинствата, така и предприятията.
- (8) Няма вероятност поисканото разрешение да наруши неоправдано конкуренцията или да възпрепятства правилното функциониране на вътрешния пазар. Като се имат предвид краткият му срок на действие и извънредните обстоятелства, свързани с геополитическата ситуация в съчетание с извънредно високите пазарни цени на нефта, беше констатирано, че поисканата дерогация е подходяща и пропорционална с оглед на необходимостта да се постигне равновесие между специфичните цели на политиката, посочени в член 19, параграф 1 от Директива 2003/96/ЕО, и по-специално на политиката на Съюза в областта на околната среда, и спешната необходимост да се гарантира ценовата достъпност на енергията за предприятията и домакинствата.
- (9) Поради това на Швеция следва да се даде разрешение временно да прилага намалени акцизни ставки, които са под минималните равнища на Съюза, върху газьола и безоловния бензин, използвани като моторни горива.
- (10) Същевременно нецелевите намаления на данъци предполагат значителни фискални разходи и имат тенденция да повишават търсенето на изкопаеми горива, като по този начин се влошава неравновесието между предлагането и търсенето. Поради това мярката следва да остане строго ограничена във времето, а нейното очаквано въздействие върху търсенето на изкопаеми горива, както и свързаните с нея фискални разходи следва да бъдат подложени на оценка. Когато е необходимо, следва да се вземат компенсаторни мерки,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

На Швеция се дава разрешение да прилага намаление с 2,4 SEK на литър към посочените в член 7 от Директива 2003/96/ЕО минимални акцизни ставки за газьол и безоловен бензин, използвани като моторни горива.

Член 2

Срокът на действие на разрешението изтича [5 месеца след датата на уведомлението].

Член 3

Адресат на настоящото решение е Кралство Швеция.

Съставено в Брюксел на година.

*За Съвета
Председател*